

UPPSALA
UNIVERSITET

Institutionen för folkhälso- och vårdvetenskap
Vårdvetenskap

En nationell kartläggning av vårdprogram och riktlinjer vid akut buksmärta

En studie gjord på akutmottagningar i Sverige

Författare:

Emelie Norlander

Marisja Bergsten

Handledare:

Åsa Muntlin Athlin

Examinator:

Christine Leo Swenne

Examensarbete, 15hp

Sjuksköterskeprogrammet, 180 hp

2015

SAMMANFATTNING

Bakgrund: Akut buksmäta är ett vanligt fenomen och orsak till att patienter uppsöker en akutmottagning. För att underlätta omhändertagandet finns det riktlinjer och vårdprogram som är till hjälp vid det akuta mottagandet av patienterna.

Syfte: Syftet med denna studie var att göra en kartläggning av riktlinjer/vårdprogram för akut buksmäta i Sverige för att se hur dessa ser ut avseende det medicinska såväl som omvårdnadsinriktade omhändertagandet. En del av syftet var även att jämföra universitetssjukhusen med länssjukhusen berörande innehållet i riktlinjerna/vårdprogrammen.

Metod: Enkäter utformades innehållande frågor om akutmottagningen och riktlinjer/vårdprogram berörande akut buksmäta. Dessa skickades sedan ut till akutmottagningar tillhörande 9 universitetssjukhus respektive 21 länssjukhus i Sverige.

Resultat: Majoriteten av riktlinjerna/vårdprogrammen som användes av sjukhusen var innehållsfattiga, saknade omvårdnadsåtgärder och innehållet skiljde sig mellan sjukhusen. Inga signifikanta skillnader kunde iaktas mellan universitetssjukhusen och länssjukhusen.

Den mest betydande skillnaden i antal av dessa var gällande sjuksköterskeinitierad smärtlindring där 60% (n=3) av universitetssjukhusen hade sjuksköterskeinitierad smärtlindring medan den motsvarande siffran för länssjukhusen endast var 20% (n=2).

Slutsats: Riktlinjerna behövs utvecklas och göras mer lika för alla sjukhus för att en god och rättvis vård ska kunna bedrivas. Det behövs därför mer forskning avseende riktlinjer/vårdprogram särskilt för det omvårdnadsinriktade omhändertagandet av patienter med akut buksmäta.

Nyckelord: Kliniska riktlinjer, vårdprogram, akut buksmäta, akutmottagning, omvårdnad

ABSTRACT

Background: Acute abdomen is a common reason for patients seeking medical care at the emergency department. Guidelines and care programs have been developed to improve the management of these patients and to help healthcare professionals in their work.

Aim: The aim of this study was to investigate what the current guidelines/caring programs consist of regarding, both, the medical care as well as the nursing care of acute abdomen in Sweden. A further aim of this study was to compare the university hospitals with the county hospitals to see if there was any significant difference between their guidelines/care programs.

Methods: Inquiries where design consisting of questions regarding the emergency department and guidelines/care programs concerning acute abdominal pain. These were then sent to the emergency department of 9 university hospitals and 21 county hospitals in Sweden.

Results: The guidelines/care programs that were examined were poor. They did not describe nursing care actions and differed between most of the hospitals. They mainly described medical actions. No significant differences were found between the university and county hospitals. The most important difference in numbers was regarding the nurse-initiated analgesia which showed that 60% (n=3) of the university hospitals had nurse-initiated analgesia while the corresponding number of the county hospitals was 20% (n=2).

Conclusion: The guidelines/care programs concerning patients with acute abdominal pain need to be developed and more equalized in order to improve health care in Sweden. In addition, there is need for further research regarding these guidelines/care programs with special emphasis on the nursing care.

Keywords: clinical guidelines, caring programs, acute abdomen, emergency department, nursing